

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. [i.e. I.] Duplici conclusione difficultas resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

mento sibi proprio, quem modum essendi non habent in homine justificato; ad istum enim vitiolorum requiritur ut permaneant non retractata, sed conservantia rationem voluntarij, sicut dum fuerunt acquisita: in justificatione autem retractatur hæc ratio per penitentiam, quatenus retractantur actus peccaminosi, qui voluntariè vitia genuere; unde sicut tunc non manent ut homini voluntaria, ita nec cum statu sibi proprio & connaturali.

Ad quartam, nego etiam sequelam: licet enim habitus viciosi non contrariantur propriè virtutibus infusis, contrariantur tamen beatitudini, quæ est status omnium bonorum aggregatione perfectus, & sic habitus viciosi, utpote mali in genere moris, debent tolli ante adeptionem beatitudinis, sive ante, sive post pœnas purgatorij.

Potest etiam principali argumento responderi, datò Antecedenti, negando Consequentiam: non rectè enim inferitur aliqua esse directè contraria ex eo præcisè, quòd se expellant, aut sint impossibilia etiam in gradibus remissis; quia hæc expulsiō & impossibilitas potest ex alijs oppositionibus provenire, & reduci in contradictionem, vel oppositionem privatam. Nos autem ex coexistentia, seu composibilitate virtutis infusæ & vitij rectè in secunda conclusione probavimus non competere illis directam contrarietatem, quia exclusio & impossibilitas extremorum est proprietas contrariorum secundo modo ex quatuor traditis à Porphyrio, capite de proprijs; quæ scilicet convenit omnibus contrarijs, sed non solis. Undè sicut ex eo quòd aliquid non sit bipes, rectè inferitur non esse hominem, non verò è contra ex eo quòd aliquid animal sit bipes, bene colligitur esse hominem: ita pariter ex eo quòd aliqua non se mutuo excludunt, rectè probatur non esse directè contraria; non tamen valet hic discursus: Aliqua excludunt se mutuo: Ergo sunt directè contraria.

ARTICULUS II.

Vitium omnia vitia, tàm ea, quæ virtutibus acquisitis, quàm quæ infusis opponuntur, sint contra naturam hominis?

S. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

11. Dico primò, vitia opposita virtutibus acquisitis esse contra naturam hominis. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma hic art. 2. ubi hanc conclusionem probat in argumento sed contra, ex Augustino lib. 3. de libero arbitrio sic dicente: *Omne vitium eo ipso quòd vitium est, contra naturam est.* In corpore verò articuli sic discurret: Quod est contra propriam formam, per quam naturaliter agit aliqua natura, contrariatur tali naturæ; sicut quod est contrarium calori, per quem ignis naturaliter agit, contrariatur eo ipso naturæ ignis: Sed omnia vitia & peccata opposita virtutibus acquisitis contrariantur formæ, per quam homo connaturaliter agit, nimirum luminis, seu dictamini rationis, quæ est propria forma naturæ rationalis in ordine ad agendum: Ergo omnia vitia & peccata opposita virtutibus acquisitis sunt contra naturam hominis, ipsumque brutis quodammodo similem reddunt. Undè Bernardus ait quòd ho-

Tom. 111.

12. A mo per vitia & peccata ipsi bestijs bestialior sit, & Boëtius in libris de consolator. hæc ex Timotheo Loco, & alijs Platonis refert: *Aratidæ ferret alienarum opum violentus raptor, lupi similes dixerit. Ferrox atque inquietus in litigij linguam exercet; cani comparabis, insidiator occultus subripuisse fraudibus gaudet; vulpeculis exaquetur. Ira intemperans fremit, leonis animam gestare creditur. Ravidus est, & non metuenda formidat; cervis similes habeatur. Segnis ac stupidus torpet; asinum existima. Levus & inconstans studia permutat; nil ab aribus distat. Fœdus, immundis que libidinibus mergitur, sordidus suis voluptate detinetur.*

13. B Aliter potest hæc ratio D. Thomæ expendi, & sub hac forma proponi. Quod contrariatur naturali inclinationi hominis, est contra illius naturam: Sed vitia opposita virtutibus acquisitis contrariantur naturali inclinationi hominis: Ergo sunt contra illius naturam. Major patet, Minor probatur. Homo naturaliter inclinatur ad virtutes acquisitas: Ergo vitia illis opposita contrariantur naturali inclinationi hominis. Consequentia manifesta est. Antecedens verò ostenditur primò ex D. Thoma infra qu. 4. art. 3. ubi sic ait: *Naturalis inclinatio inest cuilibet homini ad hoc, quòd agat secundum rationem, & hoc est agere secundum virtutem.* Secundo probatur hac ratione, quam ibidem innuat. Unumquodq; naturaliter inclinatur ad operationem convenientem sibi secundum suam formam: At operatio honesta & virtuosa est conveniens homini secundum propriam formam, cum consistat in hoc, quòd est vivere secundum rationem, quòd est operari convenienter ad animam, ut rationalis est: Ergo homo naturaliter inclinatur ad actus honestos & virtuosos, & consequenter etiam ad virtutes, quæ sunt illorum principia.

14. C Confirmatur: Quia homo ex natura sua intellectivus est, naturaliter appetit cognitionem veri, per quam ut intellectivus perficitur: Sed homo ex natura sua non solum est intellectivus veri, sed etiam volitivus boni honesti, quòd solum est verum bonum, per cuius volitionem perficitur: Ergo homo naturaliter in volitionem boni honesti inclinatur, ac proinde in virtutes acquisitas, quæ sunt honestæ volitionis principia.

15. D Confirmatur amplius: Inclinatio supra potentiam activam, aut receptivam solum addit quòd sit ad terminum perfectientem & proportionatum: unde etsi in homine datur potentia ad visionem claram Dei, & per illam maximè perficiatur, non tamen naturaliter in illam inclinatur, quia talis operatio non est viribus ejus naturalibus proportionata. Item etsi natura humana sit capax unionis hypostaticæ, & per illam perficiatur; quia tamen hæc unio non est ei proportionata, non datur in natura humana naturalis inclinatio ad illam. Non datur etiam in homine naturalis inclinatio ad formale malitiæ, quia licet non excedat proportionem potentiarum hominis, illas tamen non perficit, sed potius inficit & lædit: At homo quatenus rationalis per virtutes acquisitas perficitur, & alias habet naturalem proportionem cum illis: Ergo quatenus rationalis naturaliter in virtutes illas inclinatur, subindeque vitia illis opposita termino naturalis inclinationis contrariantur, & per consequens sunt contra ipsius naturam.

16. Dico secundò: Etiam vitia & peccata opposita virtutibus infusis sunt contra naturam hominis. Ita communiter Thomistæ, exceptis

Z z

Conrado

Conrado, & Medina, qui docent solum vitia, quae recedunt à regula rationis naturalis, & directe adversantur virtutibus acquisitis, esse contra naturam hominis.

25. Probatur primò conclusio ex Augustino supra citato, asserente omne vitium, eo ipso quo vitium est, esse contra naturam hominis.

Probatur secundo ex D. Thoma 2. 2. qu. 10. ar. ad 1. ubi docet infidelitatem esse contra naturam hominis: infidelitas autem virtuti fidei quae supernaturalis est, adversatur. Et hic art. 2. ad 1. conclusionem nostram clarè exprimit: cum enim argumentum intenderet, vitia contra naturam non esse, quia contrariantur virtutibus, quae in nobis non sunt à natura, sed vel per infusionem, vel ab assuetudine: ad quae restrictione ad haec, vel illa vitia, respondet esse contra naturam, quia virtutes ethi nobis à natura non insunt, hoc est à natura non dimanent, inclinant tamen in id, quod est secundum naturam, & quod est naturae conforme. Ex quo haec potest deduci ratio. Dispositio subjecti contra id quod convenit suae naturae, est contra naturam subjecti: Sed vitium virtuti infusae contrarium est dispositio hominis contra id, quod convenit suae naturae: Ergo est contra naturam hominis. Major patet, nam eo ipso quod sit dispositio contra id, quod convenit naturae subjecti, est disconveniens & dissona naturae subjecti: Ergo est contra ejus naturam. Minor autem probatur: Virtus infusa est dispositio hominis naturae conveniens, cum hominem perficiat consonè & convenienter ad naturam rationalem: Ergo vitium virtuti infusae contrarium, est dispositio hominis contra id quod convenit suae naturae.

26. Dices: Ut dispositio aliqua sit contra naturam subjecti, requiritur quod sit contraria dispositioni naturali, & debita tali naturae: Sed virtus infusa non debetur homini: Ergo vitium illi oppositum non est contra hominis naturam.

Sed contra primò: Licet virtus infusa non sit debita naturae hominis, est tamen, ut dicebamus, perfectio consentanea, congrua, & simpliciter conveniens naturae rationali: Ergo vitium virtuti infusae contrarium, esto demus quod non sit contra naturalem inclinationem naturae rationalis, ac proinde non sit, ut ita dicamus, connaturalis, est tamen disconveniens dispositio naturae rationalis, quod sufficit ut contra naturam rationalem esse dicatur; sicut etiam sufficit in virtute infusa, quod sit perfectio conveniens naturae rationali, ut illi dicatur conformis.

Secundò: Quod praebet impedimentum naturae inferiori, ne perficiatur à superiori, cui subordinatur, necessariò est illi disconveniens, ac proinde contra ejus naturam: sicut è contra quod est ei ratio, ut perficiatur à tali superiore, non potest non esse conveniens, & consonum suae naturae: Sed vitia virtuti infusae contraria, ponunt impedimentum in humana natura, ne perficiatur per gratiam & virtutes infusas à Deo authore supernaturali, cui subordinatur: Ergo hujusmodi vitia dissonant & disconveniunt tali naturae, ac proinde sunt contra illam, quamvis virtutes infusae homini non debeantur.

27. Id potest confirmari & illustrari ex doctrina quam tradit D. Thomas 2. 2. qu. 2. art. 3. his verbis. *Ad perfectionem naturae inferioris duo concurrunt: unum quidem quod est secundum proprium motum: aliud autem quod est secundum modum su-*

perioris naturae: sicut aqua secundum motum proprium movetur ad centrum, secundum autem motum Luna movetur circa centrum, secundum fluxum & refluxum. Similiter etiam orbis planetarum moventur propriis motibus ab Occidente in Orientem; motu autem primi orbis ab Oriente in Occidentem, &c. Sicut ergo motus conveniens aquae ex influxu Luna, quamvis non sit supernaturalis absolute, est tamen supra naturam propriam ipsius aquae, quatenus ex propria gravitate nequit sic moveri, & nihilominus talis motus & influxus valde ei consonat, essetque contra naturam ejusdem aquae, & aliquo modo illi violentum, quidquid talem motum & influxum impediret: Ita pariter quamvis virtutes infusae homini non debeantur, quia tamen naturali naturae valde consonae & convenientes sunt, est contra naturam hominis, & aliquo modo illi violentum, quidquid ponit impedimentum in natura humana, ne perficiatur per gratiam, & virtutes, à Deo authore supernaturali, cui subordinatur: perfectio enim rationalis naturae (ad dicit S. Doctor loco citato) non solum consistit in eo quod ei competit secundum suam naturam; sed in eo etiam quod ei attribuitur ex quadam supernaturali perfectione divinae bonitatis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: Malitia in Scriptura dicitur quibusdam hominibus naturalis: Sapient. 12. *Erant enim naturalis malitia eorum*: Sed quod naturale est, non potest dici contra naturam: Ergo vitia & peccata virtutibus acquisitis contraria non sunt contra naturam hominis.

Respondeo ex D. Thoma quaest. 1. de virtutibus art. 8. ad 16. quod malitia dicitur in Scriptura aliquibus hominibus naturalis, non ex eo quod sit eorum naturae consentanea, sed quia ab illis in consuetudinem redacta est, consuetudo verò dicitur altera natura.

Obijcies secundo: Si vitia & peccata essent contra naturam hominis, essent illi violenta: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Minor patet, cum de ratione vitij & peccati sit esse voluntarium, quod cum ratione violenti subsistere nequit. Sequela verò Majoris probatur. Motus lapidis sursum ideo violentus est, quia est contra lapidis naturam, seu quia repugnat naturali ejus inclinationi, quae fertur deorsum, & appetit centrum: Ergo si vitia & peccata sint contra naturam hominis, & naturali ejus inclinationi contrariantur, sunt illi violenta.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad 30. ejus probationem dicatur, ad violentiam non sufficere esse contra inclinationem innatam, sed requiri quod ab extrinseco sit, vel quod sit ab intrinseco, sit contra inclinationem elicictam, quando subjectum est capax illius; unde cum peccatum contra inclinationem voluntatis elicictam non sit, & alias illi conveniat ab intrinseco, non potest dici homini violentum, quamvis inclinationi ejus innatae adversetur: motus autem lapidis sursum projecti omnino ab extrinseco est, & ideo violentus.

Obijcies tertio: Quod est contra aliquam naturam, in habentibus illam contingit in paucioribus; unde monstra, quia sunt defectus & pec-